

T.C. H.A.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 18394
Tarih : 29.04.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadın işçilerin hem ev hem de iş yaşamında toplumsal cinsiyet rollerine ve bunlara göre düzenlenmiş iş yeri mevzuatlarına bağlı olarak yaşadığı birçok sorun mevcuttur. Özellikle dünyayı etkisi altına alan pandemi ile bu sorunlar daha da derinleşmiştir. Bu sorunların araştırılması amacı ile Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Ayşe ACAR BAŞARAN

Batman Milletvekili

Türkiye’de çalışma koşulları herkes için oldukça zor ve ihlallerle doluyken özellikle kadınlar çeşitli eşitsizliklerle karşılaşmaktadır. Bu eşitsizlikler, sosyal güvenlik sisteminde daha da çoğalmaktadır. Sosyal güvenlik sisteminin emeklilik için aradığı “sigortalılık süresi”, “prim ödeme gün sayısı” ve “emekli yaşı” koşulları en çok kadınları vurmaktadır.

Bugün Türkiye’de fiilen çalışan her 2 kadından en az 1’i için emeklilik hayal olmuştur. Bu durumun üç temel nedeni bulunmaktadır. Birincisi kadınlarda kayıt dışı çalışma oranının yüksek olmasıdır. İkincisi sigortalı çalışan kadınların önemli bir kısmının düzenli ve sürekli çalışmamasıdır. Üçüncüsü ise emekli olmak için gereken koşulların zorlaştırılmasıdır.

Genel-İş Emek Araştırma Dairesi (em-ar) tarafından her yıl 8 Mart’ta hazırlanan Kadın Emegi Raporu 1 Mart 2022’de yayımlanmıştır. Rapora göre:

- OECD ülkeleri ortalamasında istihdamda cinsiyet açığı yüzde 14,5; AB ülkeleri ortalamasında yüzde 10 iken, Türkiye’de yüzde 39,1’dir.
- Türkiye kadın işsizlik oranının en yüksek olduğu ülkelerden biridir.
- Genç kadın işsizliği resmi verilerin 2 katıdır.
- 13,3 milyon kadın ücretsiz bakım emeği verdiği için çalışma hayatına katılamamaktadır.

- Her 10 kadından 3'ü kayıt dışı çalıştırılmaktadır. 1,2 milyondan fazla kadın ise hem yarı zamanlı hem de kayıt dışı çalıştırılmaktadır.
- Erkekler, kadınlardan yüzde 27,4 daha fazla kazanmaktadır.
- Her 10 kadın işçiden sadece biri sendikalıdır: Kadın işçilerin sendikalaşma oranı yüzde 10 iken, erkeklerin yüzde 15,7'dir.
- Kadınların en çok sendikalı olduğu işkolu: "Sağlık ve Sosyal Hizmetler"dir.
- Genel işler işkolunda sendikalı kadın işçi oranı yüzde 34,5'tir.
- Kamu görevlileri sendikalarında kadınların sendikalaşma oranı yüzde 56,6'dır.

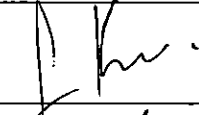
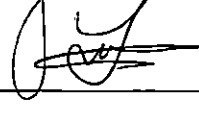
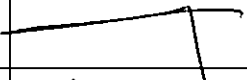
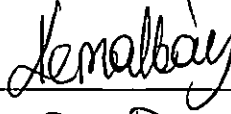
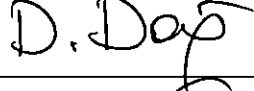
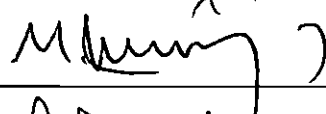
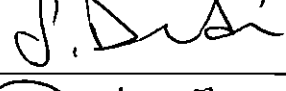
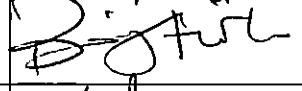
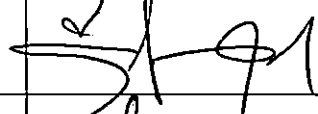
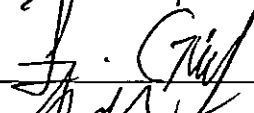
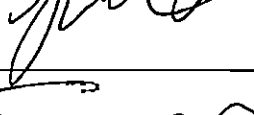
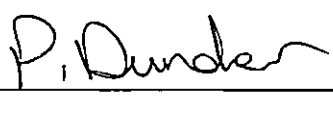
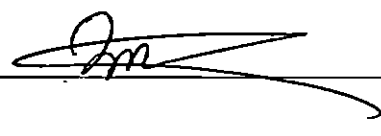
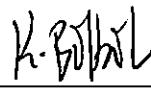
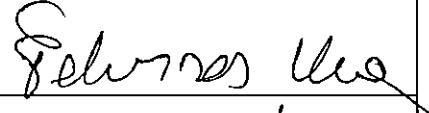
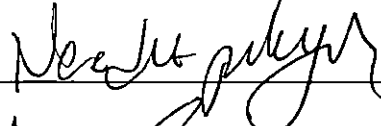
1 milyondan fazla kadın işçi sigortasız çalıştırılmaktadır. Kendi hesabına çalışan kadınlarda (esnaf, çiftçi vb.) sigortasız çalışma oranı yüzde 83; aileye ait tarlada ya da işyerinde çalışan ancak bu çalışması karşılığında ücret almayan ücretsiz aile işçisi kadınlarda ise kayıt dışı oranı ise yüzde 93'ü bulmaktadır. 2 milyondan fazla ücretsiz aile işçisi kadın sigortasız çalışmaktadır. Sonuçta kadınların yüzde 44'ü sigortasız çalışmakta ve sigorta primleri ödenmemektedir. Sigortalı çalışan 4 milyon 634 bin kadının, 4 milyon 245 bini (yüzde 92'si) ücret, maaş ya da yevmiye karşılığı çalışmaktadır. Bir başka deyişle kadınlar için sigortalı ve dolayısıyla günün birinde emekli olabilmenin yolu büyük ölçüde ücretli çalışmadan geçmektedir. Ancak bu grupta yer alan kadınların emekli olabilmeleri için düzenli ve sürekli çalışmaları ve emeklilik koşullarını yerine getirmeleri gerekmektedir. Türkiye'de kadın işçilerin önemli bir kısmı için çalışma yaşamı kesintilerle doludur. Birçok kadın işçi, evlendikten, çocuk sahibi olduktan sonra çalışma yaşamından tümüyle veya bir süreliğine çekilmek zorunda kalmaktadır.

Öte yandan kadınlarda işsizlik oranı daha yüksektir ve kadın işçiler daha sık işsiz kalmaktadır. Dolayısıyla kadın işçiler için emekli olmak için gereken prim gün sayısını doldurması daha zor hale gelmektedir. Emeklilik yaşı kademeli olarak hem kadın hem erkekler için 65'e çıkarılırken, prim gün sayısı ise 7 bin 200 güne yükseltilmiştir. Bugün sigortalı kadın işçilerin önemli bir kısmı, düzenli ve sürekli çalışma olanağından yoksun ve primleri düzenli yatmamaktadır. Prim gün sayısının 5 binden 7 binlere çıkarılması, bu kapsamdaki kadınlar için emekliliği ya imkânsız hale getirmekte ya da önemli ölçüde zorlaştırmaktadır.

Tüm bunlar dışında özellikle pandemi döneminde kadın işçiler işten kovmanın yasak olduğu süreçte bu durumun istisnası olan Kod 29 ile işten çıkarılmaktadır. Son olarak Sinbo Fabrikası işçilerinden Dilbent Türker sendikal faaliyetlerle hak aradığı için Kod 29 ile işten çıkarılmıştır. Yine Migros işçileri ve pandemi sürecinde ücretsiz izin uygulamasına maruz kaldığı için eylem ve grev hakkını kullanan birçok işçi, Kod 29 ile işten çıkarılmıştır.

Yine pandemi döneminde kadın işçiler ücretsiz izne çıkarılan eşin ve yüz yüze eğitim görmediği için evde olan çocuğun sorumluluklarıyla da toplumsal cinsiyet rolleri gereği ilgilenmek zorunda bırakılmakta, iş yerindeki yüküne bir de ev emeği eklenmektedir. Kadın bu süreçle beraber her zamankinden daha çok yıpranmakta, tüm bunların yanında eşit işe eşit ücret dahi alamamaktadır.

Kadınların çalışma yaşamında maruz bırakıldığı bu adaletsizliklerin giderilmesi gerekmektedir. Bunun için çalışma yaşamında kadınlar üzerine özgün araştırmalar ve düzenlenmeler yapmak adına meclis araştırmasının açılması elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SAİT DEDE	HAKKARİ	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15			
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	FELEKNAS UCA	BATMAN	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	